

2022

סמינר בנושא: תיאוריות ויישומן לתלמידי מחקר

מס' קורס: 290.4049

מועד: סמסטר ב', יום ד', 10:15-11:45

מרצות:

פרופ' אפרת שדמי: eshadmi@univ.haifa.ac.il

פרופ' אנה זיסברג: azisberg@univ.haifa.ac.il

שעות קבלה: בתיאום מראש

אתר הקורס: אתר הוראה מתוקשבת קורס 290.4049

רקע: הידע האנושי מאורגן ומתועד במבנים רחבים אותם אנו מכנים תיאוריות. תיאוריות הן לא רק בסיס הידע שלנו אלא גם הבסיס ממנו נגזר מחקר חדש ופריצת גבולות הידע הקיים – משום כך הן אבני הבניין של המדע והידע האנושי. הקורס יסקור מגוון של תיאוריות רחבות (grand theories) הרלוונטיות למחקר ועשייה בתחומי הבריאות ככלל והסיעוד בפרט. התיאוריות ייצגו מגוון רחב של נקודות מבט: ארגוניות-מערכתיות, קליניות, חברתיות, התמודדות והסתגלות, דינמיקה בינאישית ומשפחתית, ועוד. בקורס יבחנו התלמידים כל תיאוריה בראי ביקורתי לאור המחקר שעוררה והניבה, ויעודדו לחשיבה אודות יישומן של תיאוריות ומודלים במחקר ככלל ובמחקר שאותו הם עתידים לנהל בפרט. התלמידים יתבקשו לקרא חומרים באופן סדיר לקראת כל שיעור, וכחובת סיום יגישו עבודה אישית בה יציגו תיאוריה נבחרת, ויתארו יישומים כמו גם הצעת בחינת התיאוריה בתחום חקר נבחר.

מטרות הקורס:

- הכרות עם תיאוריות מרכזיות בסייעוד ובריאות
- רכישת כלים להבנת מסגרות תיאורתיות ויישומן במחקר
- רכישת כלים לגזירת השערות מתיאוריה ופיתוח מודל אנאליטי
- פיתוח חשיבה ביקורתית על התאמת ויישום תיאוריות

מבנה הקורס:

- הרצאות של המרצות
- דיונים בכיתה/ אתר הקורס

תכנית שיעורים:

תאריך	שם המרצה	מיקום	נושא השיעור	חומרי קריאה חובה
23.2	פרופ' אפרת שדמי, פרופ' אנה זיסברג	קמפוס	מקום התיאוריה במחקר האמפירי במקצוע הסייעוד	Mary Jane Smith, P. R., & Patricia R. Liehr, P. R. (2014). Middle Range Theory for Nursing : Third Edition: Vol. 3rd ed. Springer Publishing Company. Section One: Setting the Stage for Middle Range Theories 1. Disciplinary Perspectives Linked to Middle Range Theory Marlaine C. Smith 2. Understanding Middle Range Theory by Moving Up and Down the Ladder of Abstraction, Mary Jane Smith and Patricia R. Liehr 3. Evaluation of Middle Range Theories for the Discipline of Nursing 35 Marlaine C. Smith
2.3	פרופ' אנה זיסברג	זום	מתיאוריה למחקר ובחזרה	
9.3	פרופ' אנה זיסברג	קמפוס	Middle Range Theory and its application: Theory of Transitions	<ul style="list-style-type: none"> Mary Jane Smith, P. R., & Patricia R. Liehr, P. R. (2014). Middle Range Theory for Nursing : Third Edition: Vol. 3rd ed. Springer Publishing Company. Section 2: Chapter 11: Theory of Transitions, by Eun-Ok Im. Meleis, A. I., Sawyer, L., Im, E., Schumacher, K., & Messias, D. (2000). Experiencing transitions: An emerging middle range theory. <i>Advances in Nursing Science</i>, 23(1), 12–28.
16.3	הרצאה אורחת דלית זגורי	זום	Middle Range Theory and its application: Theory of Self Transcendence	Mary Jane Smith, P. R., & Patricia R. Liehr, P. R. (2014). Middle Range Theory for Nursing : Third Edition: Vol. 3rd ed. Springer Publishing Company. Section 2: Chapter 6: Theory of Self Transcendence
23.3	פרופ' אפרת שדמי	קמפוס	Middle Range Theory and its application: A Middle-Range Theory of Self-Care of Chronic Illness	<ul style="list-style-type: none"> Mary Jane Smith, P. R., & Patricia R. Liehr, P. R. (2014). Middle Range Theory for Nursing: ed. (3rd) Springer Publishing Company. Section 2: Chapter 9: Theory of Self-Efficacy by Barbara Resnik Bandura, A. (1977). Self-efficacy: Toward a unifying theory of behavioral change. <i>Psychological Review</i>, 84, 191-215. Hibbard, J. H., Stockard, J., Mahoney, E. R., & Tusler, M. (2004). Development of the patient activation measure (PAM): Conceptualizing and measuring activation in patients and consumers. <i>Health Services Research</i>, 39(4p1), 1005-26. Lorig, K. R., & Holman, H. R. (2003). Self-management education: history, definition,

outcomes and mechanisms. <i>Ann Behav Med</i> , 26(1), 1-7.				
<ul style="list-style-type: none"> • Lawton, M. P., Moss, M., Kleban, M. H., Glicksman, A., & Rovine, M. (1991). A two-factor model of caregiving appraisal and psychological well-being. <i>Journal of gerontology</i>, 46(4), P181-P189. • Lawton, M. P. (1983). Environment and other determinants of well-being in older people. <i>The gerontologist</i>, 23(4), 349-357. 	Theory of Environmental Fit: Lawton	זום	הרצאה – אורחת – עמוס רוגוזינסקי	30.3
<ul style="list-style-type: none"> • Rodgers BL, Jacelon CS, Knafl KA. Concept Analysis and the Advance of Nursing Knowledge: State of the Science. <i>J Nurs Scholarsh</i>. 2018 Jul;50(4):451-459. doi: 10.1111/jnu.12386. • Bergdahl E, Berterö CM. Concept analysis and the building blocks of theory: misconceptions regarding theory development. <i>J Adv Nurs</i>. 2016 Oct;72(10):2558-66. doi: 10.1111/jan.13002. • Smith J, Rapport F, O'Brien TA, Smith S, Tyrrell VJ, Mould EVA, Long JC, Gul H, Cullis J, Braithwaite J. The rise of rapid implementation: a worked example of solving an existing problem with a new method by combining concept analysis with a systematic integrative review. <i>BMC Health Serv Res</i>. 2020 May 21;20(1):449. 	Concept Analyses	קמפוס	פרופ' אנה זיסברג	6.4
Andersen, R.M. (1995), Revisiting the Behavioral Model and Access to Medical Care: Does it Matter? <i>Journal of Health and Social Behavior</i> , Vol. 36(1):1-10	The Health Behavior Model: Aday & Andersen	זום	פרופ' אפרת שדמי	27.4
		קמפוס	רפרט סטודנטים	11.5
		זום	רפרט סטודנטים	18.11
		קמפוס	רפרט סטודנטים	25.11
		זום	רפרט סטודנטים	1.06.2021
		קמפוס	סיכום	8.06.2021

דרישות הקורס:

1. השתתפות פעילה בשיעורים וקריאת חומר תיאורטי 20%
2. רפרט מסכם: בתאום עם מרצות הקורס פרטים ימסרו בהמשך 80%

ביבליוגרפיה:

חובה:

Mary Jane Smith, P. R., & Patricia R. Liehr, P. R. (2014). *Middle Range Theory for Nursing : Third Edition: Vol. 3rd ed.* Springer Publishing Company.

ספרות חובה נוספת – לפי הפירוט בטבלת השיעורים + תוספת פרקים לפי נושאי הרפרטים שייקבעו במהלך השיעורים הראשונים

רשות:

Alghamdi, M. G. (2016). Nursing workload: a concept analysis. *Journal of nursing management*, 24(4), 449-457.

Alley, D.E., Putney, N.M., Rice, M., Bengtson, V.L. (2010). The increasing use of theory in social gerontology: 1990-2004. *The Journal of Gerontology series B: Psychological Sciences and Social Sciences*, 65(5), 583-90. doi: 10.1093/geronb/gbq 053

Babitsch, B., Gohl, D., & von Lengerke, T. (2012). Re-revisiting Andersen's Behavioral Model of Health Services Use: a systematic review of studies from 1998–2011. *GMS Psycho-Social-Medicine*, 9.

Donaedian, A. (2005). Evaluating the Quality of Medical Care. *The Milbank Quarterly*, (83), 691–729.

Holden, R.J., Carayon, P., Gurses, A.P., Hoonakker, P., Hundt, A.S., Ozok, A.A., Rivera-Rodriguez, A.J. (2013). SEIPS 2.0: a human factors framework for studying and improving the work of healthcare professionals and patients. *Ergonomics*, 56(11), 1669-1686.

Kearney, P. M., & Pryor, J. (2004). The international classification of functioning, disability and health (ICF) and nursing. *Journal of advanced nursing*, 46(2), 162-170.

Kim, L., Lyder, C. H., McNeese-Smith, D., Leach, L. S., & Needleman, J. (2015). Defining attributes of patient safety through a concept analysis. *Journal of Advanced Nursing*, 71(11), 2490-2503.

Ma, G. X., Wang, M. Q., Ma, X. S., Kim, G., Toubbeh, J., & Shive, S. (2013). The sociocultural health behavioral model and disparities in colorectal cancer screening among Chinese Americans. *Journal of Nursing Education and Practice*, 3(7), 129–139.
<https://doi.org/10.5430/jnep.v3n7p129>

Rayan-Gharra, N., Balicer, R. D., Tadmor, B., & Shadmi, E. (2019). Association between cultural factors and readmissions: the mediating effect of hospital discharge practices and care-transition preparedness. *BMJ quality & safety*, bmjqs-2019.

- Sallis, J. F., Owen, N., & Fisher, E. (2015). Ecological models of health behavior. *Health behavior: Theory, research, and practice*, 5, 43-64.
- Shojania, K.G., McDonald, K.M., Wachter, R.M., Owens, D.K. (2004). Closing the Quality Gap: A Critical Analysis of Quality Improvement Strategies. Agency for Healthcare Research and Quality (US). Chapter 5, **Pp. 109-130**.
- Wagner, E.H., Austin, B.T., Davis, C., Hindmarsh, M., Schaefer, J., Bonomi, A. (2001). Improving chronic illness care: translating evidence into action. *Health Affairs (Millwood)*, (20), 64-78.
- WHO (2021). International Classification of Functioning, Disability and Health (ICF).
<https://www.who.int/standards/classifications/international-classification-of-functioning-disability-and-health>